
Van de redactie

Misschien wel de belangrijkste publicatie van dit jaar is het rapport van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) *Zonder context geen bewijs. Over de illusie van evidence-based practice in de zorg* (Den Haag, juni 2017). Hoeveel goeds de *evidence-based practice* (EBP) ook gebracht heeft, deze kennis gaat toch uit van een reductie van de werkelijkheid. Deze kennis houdt geen rekening met de context van de zorg, gaat uit van gestandaardiseerde situaties en van wat daarin als gemiddelde meetbaar is. Er wordt onvoldoende rekening gehouden met de verschillen tussen cliënten, hun persoonlijke waarden, de grote variëteit in uitvoeringspraktijken, en met de eigen dynamiek in elke zorgcontext. En dan gaat het nog niet eens over de vormen van zorg die volgens de methodiek van de EBP niet kunnen worden onderzocht. Daarbij komt nog dat de EBP norm geworden is, via allerlei richtlijnen en kwaliteitsindicatoren, leidend tot standaardisering ('ongewenst' volgens de RVS) van de zorg. Verantwoording is centraal komen te staan, onzekerheid is uitgebannen, creativiteit is gedoofd. De RVS bepleit *context-based practice*, waarbij verschillende bronnen van kennis zijn geïntegreerd. Onzekerheid moet worden omarmd, er moet meer ruimte zijn voor sociale en geesteswetenschappen, en cliënten dienen te worden uitgenodigd een actieve bijdrage te leveren.

Een sterke kant van geestelijke verzorging is juist het rekening houden met de context. De bijdragen in dit nummer laten dit zien. In het interview met Anne Vandenhoeck (Leuven) is dit een belangrijk thema. Willem Marie Speelman bespreekt een manier van observeren en werken waarbij via alledaagse ervaringen (in dit geval tijdens een fysiotherapeutische behandeling) de persoonlijke zinervaring van betrokkenen aan de oppervlakte komt en verder kan worden verdiept. Archie de Ceuninck van Capelle beschrijft de ervaringen (met diagnose, medicijngebruik, familierelaties, werk) van mensen met pas gediagnosticeerde multiple sclerose, waarna hij deze ervaringen meer diepte geeft in een theologische reflectie. Thijs Tromp bespreekt het proefschrift van Gustaaf Bos over omgekeerde integratie van mensen met een verstandelijke beperking, en laat zien dat de erkenning van het anders- en vreemd-zijn van de ander de basis is voor het omgaan met negatieve en positieve ervaringen van inclusie. Annemieke Kuin en Christien den Draak, in hun bijdrage over de medewerking van geestelijk verzorgers in de ontwikkeling van richtlijnen in de palliatieve en oncologische zorg, benadrukken dat het verhaal en de context van de patiënt onmisbaar zijn in de richtlijnontwikkeling en dat juist geestelijk verzorgers geëquipeerd zijn om deze aan het licht te brengen. Ellen Enderlé en Anouk ten Elzen beschrijven hoe de vernieuwing van het beleid van de geestelijke verzorging in hun ziekenhuis juist uitgaat van de afstemming op de persoonlijke situatie en context van de patiënt, waarbij de geestelijke verzorging tevens inhaakt op de specifieke context, visie en doelen van het ziekenhuis. Kerstmis is een deel van die context. Femke Stock plaatst in De Etalage een project waarin patiënten, bezoekers en medewerkers op een laagdrempelige wijze hun kerstwensen aan elkaar kenbaar kunnen maken. Ben de Boer beschrijft zijn werkwijze om het kerstverhaal steeds weer actueel te maken in de context van een GGz-instelling. Beeldtentoonstelling, een gedicht, film- en boekrecensies en het boekessay kleuren deze context nog verder in.

Het bovengenoemde rapport van de RVS begint met een motto van Pablo Picasso: 'Learn the rules like a pro, so you can break them like an artist'. Ook geestelijk verzorgers kunnen (en moeten) dergelijke professionele kunstenaars zijn!

Tot slot: vanaf 1 september is prof. dr. Hetty Zock, bijzonder hoogleraar levensbeschouwing en geestelijke volksgezondheid met bijzondere aandacht voor het domein van de geestelijke verzorging aan de Rijksuniversiteit Groningen, toegetreten tot de redactieraad van TGV. Momenteel doet zij o.a. onderzoek naar *best practices* van geestelijke verzorging in de eerste lijn.

Sjaak Körver, hoofdredacteur. j.w.g.korver@uvt.nl